

Secció 1: Els catalans i Llatinoamèrica

La secció literària "Els catalans i Llatinoamèrica" vol dedicar-se al fenomen del contacte cultural entre catalans i Llatinoamèrica des del descobriment d'Amèrica fins al segle XX i des d'una perspectiva eminentment filològica, és a dir, centrada en textos literaris i no literaris, fictivals i factivals, enfocats des de perspectives diverses i obertes a lectures creuades tan temàticament com genèricament.

Si bé la petjada catalana a Amèrica és rellevant sobretot a partir del XIX i arriba al punt màxim de presència durant l'exili, voldríem arrencar del primer text on ja s'evidencia aquesta petjada: *Las Capitulaciones de Santa Fe* (1492) de Joan de Coloma, dins de la nòmina de textos factivals en llengua castellana de subdits catalans, mallorquins i valencians de la Corona aragonesa, que participaren el descobriment i la colonització del Nou Món.

Una qüestió per plantejar seria com el contacte amb la cultura americana moldeja l'imaginari cultural català al llarg dels segles. Per exemple, a partir del descobriment hi tingueren un paper fonamental els diaris d'expedicions i la literatura conventual de les missions catalanes o també al segle XIX l'impacte de l'emigració ultramarina en textos fictivals com els que tracten la figura de l'indiano.

Un altre focus d'anàlisi podria ser la mirada viatgera dels textos confeigits des de Catalunya on Amèrica és el punt d'atenció, sigui política, científica, erudita, artística, periodística o turística. Des del segle XIX i fins als nostres dies, hi ha tot un seguit d'obres on el viatge per algun o alguns països de Llatinoamèrica ha estat el centre d'atenció textual, amb les consegüents implicacions ideològiques i culturals.

Per altra banda, també podríem considerar la mirada emancipatòria dels textos. La implicació catalana en el procés emancipador i en la defensa de les societats indígenes es fa evident en els textos de caire antropològic del segle XVIII. Pel que fa al segle XIX, podrien ser de gran interès el reguitzell de revistes catalanes editades a diferents països americans, que plasmen la participació dels catalans en els processos d'independència i en la vida política general i que ahora són mirall de les reivindicacions polítiques del nacionalisme català.

Quant al tombant del segle XIX i durant les primeres dècades del segle XX, hauríem de considerar l'interès i les relacions intel·lectuals d'escriptors, artistes, filòsofs i polítics llatinoamericans amb Catalunya, com és el cas dels escriptors i artistes del modernisme americà i també en els d'avantguarda, sense deixar a banda el pes que alguns catalans van tenir a la vida intel·lectual americana: Santiago Rusiñol, Pompeu Gener i fins i tot un escriptor com Eugeni d'Ors.

No podem finalitzar aquesta reflexió sense considerar la literatura d'exili. Amb l'exili republicà Llatinoamèrica es convertí en territori literari i en tema de creació de la literatura catalana del segle XX. Aquí hauríem de tenir en compte el nombre de llibres i revistes que s'hi van editar, així com també la continuació de la tradició dels Jocs Florals. Des d'un enfocament filològic, caldria també considerar el greu problema de les edicions actuals dels textos d'exili, en molts casos, necessitats d'una edició veritablement crítica.

Coordinació: Corinna Albert (Bochum), Imma Martí (Bochum)
Corinna.Albert@rub.de, Imma.Marti@rub.de